

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ Μ.Ε. ΠΡΟΟΔΟΣ
ΕΣΠΕΡΙΔΩΝ 104, ΚΑΛΛΙΘΕΑ (ΤΗΛ.: 210 9514517)
& ΑΙΓΑΙΟΥ 109, ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ (ΤΗΛ.: 210 9355996)
ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, Β' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 09 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016
www.proodos.gr

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφώντος, Ἑλληνικά Ζ, 1, 39-40

Ὡς δὲ οἱ Θηβαῖοι συνεκάλεσαν ἀπὸ τῶν πόλεων ἀπασῶν ἀκουσομένους τῆς παρὰ βασιλέως ἐπιστολῆς, καὶ ὁ Πέρσης ὁ φέρων τὰ γράμματα δείξας τὴν βασιλέως σφραγίδα ἀνέγνω τὰ γεγραμμένα, οἱ μὲν Θηβαῖοι ὀμνύναι ταῦτα ἐκέλευον βασιλεῖ καὶ ἑαυτοῖς τοὺς βουλομένους φίλους εἶναι, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων ἀπεκρίναντο ὅτι οὐκ ὀμούμενοι ἀλλ' ἀκουσόμενοι πεμφθεῖσαν· εἰ δέ τι ὄρκων δέοιντο, πρὸς τὰς πόλεις πέμπειν ἐκέλευον. Ὁ μέντοι Ἄρκας Λυκομήδης καὶ τοῦτο ἔλεγεν, ὅτι οὐδὲ τὸν σύλλογον ἐν Θήβαις δέοι εἶναι, ἀλλ' ἐνθα ἂν ἦ ὁ πόλεμος. Χαλεπαινόντων δ' αὐτῶ τῶν Θηβαίων καὶ λεγόντων ὡς διαφθείροι τὸ συμμαχικόν, οὐδ' εἰς τὸ συνέδριον ἠθέλε καθίζειν, ἀλλ' ἀπιὼν ᾤχετο, καὶ μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ ἐξ Ἀρκαδίας πρέσβεις. Ὡς δ' ἐν Θήβαις οὐκ ἠθέλησαν οἱ συνελθόντες ὀμόσαι, ἔπεμπον οἱ Θηβαῖοι πρέσβεις ἐπὶ τὰς πόλεις, ὀμνύναι κελεύοντες ποιήσῃν κατὰ τὰ βασιλέως γράμματα, νομίζοντες ὀκνήσειν μίαν ἐκάστην τῶν πόλεων ἀπεχθάνεσθαι ἅμα ἑαυτοῖς τε καὶ βασιλεῖ.

- κελεύω τινά + τελ. απαρέμφ. = ζητώ, απαιτώ, διατάζω κάποιον να..
- ὀμοῦμαι: μέλλοντας του ρ. ὀμνυμι
- δέομαι τινός= χρειάζομαι, ζητώ κάτι
- σύλλογος= συγκέντρωση
- δέοι < ρ. δεῖ
- ἐνθα= εκεί όπου
- χαλεπαίνω= οργίζομαι, αγανακτώ
- ἀπιὼν ᾤχετο= ἐφυγε ἀμέσως
- οἱ συνελθόντες= οἱ σύνεδροι
- ὀκνῶ + τελ. απαρέμφ.= διστάζω να..
- ἀπεχθάνομαι τινί= προκαλώ ἔχθρα σε κάποιον

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να αποδοθεῖ το παραπάνω κείμενο στα νέα ελληνικά.

Μονάδες 30

B1. Να βρεθούν τα υποκείμενα των υπογραμμισμένων τύπων του αποσπάσματος και να δηλωθεί για τα απαρέμφατα η ταυτοπροσωπία και η ετεροπροσωπία, ενώ για τις μετοχές αν είναι συνημμένες ή απόλυτες.

Μονάδες 10

B2. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση στους εξής τύπους του κειμένου: *άπασῶν, ταῦτα, φίλους, ἀκουσόμενοι, πρὸς τὰς πόλεις, ἔξ Ἀρκαδίας, ὁμόσαι, ποιήσιν, βασιλέως, νομίζοντες*

Μονάδες 10

B3. Στις παρακάτω προτάσεις να βρεθούν τα κατηγορούμενα των υποκειμένων, των αντικειμένων, τα επιρρηματικά, τα προληπτικά κατηγορούμενα και οι γενικές κατηγορηματικές.

α. Κριτίας τῶν τριάκοντα τυράννων ἦν.

β. Ἐξεστι σοι ζῆν μηδένα δεσπότην ἔχοντα.

γ. Πεντακοσίους ἀκρίτους ἀπέκτειναν τῶν πολιτῶν.

δ. Κῦρος Κλέαρχον παρεκάλεσε (=προσκάλεσε) σύμβουλον.

ε. Εἰς ἑξακισχιλίους μὲν οἱ ἵππεύοντες γίνονται, ὀπλίται δε πλείους ἢ μύριοι καθίστανται.

στ. Οἱ τούτων παῖδες ὀνομαστοὶ τραφήσονται.

ζ. Καὶ ὁ μὲν Περικλῆς, ὅς τότε διετέλει εἰς τῶν ἀρχόντων, ἦν πεντήκοντα ἑτῶν.

η. Ἠγοῦμαι τοὺς στρατιώτας ἀσμένους ἐπιθέσθαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

Μονάδες 10

B4. Να χωριστεί η πρώτη περίοδος (ημιπερίοδος) του κειμένου σε προτάσεις (κύριες-δευτερεύουσες) και να αναγνωριστούν οι δευτερεύουσες μόνο ως προς το είδος, αφού επισημανθούν τα όριά τους.

Μονάδες 5

Γ1. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

α) συνεκάλεσαν: αντίστοιχο τύπο στον ενεστώτα

β) τῶν πόλεων: κλητική ενικού

γ) τὰ γεγραμμένα: β' ενικό οριστικής ίδιου χρόνου και φωνής

δ) ταῦτα: αιτιατική ενικού αρσενικού γένους

ε) εἶναι: γ' ενικό οριστικής μέλλοντα

στ) πεμφθειῆσαν: β' πληθυντικό οριστικής ίδιου χρόνου και φωνής

ζ) ἔλεγεν: β' ενικό προστακτικής αορίστου β' ίδιας φωνής

η) τὸ συνέδριον: δοτική πληθυντικού

θ) πάντες: γενική πληθυντικού θηλυκού γένους

ι) ποιήσιν: γ' πληθυντικό παρατατικού ίδιας φωνής

Μονάδες 10

Γ2. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των ρημάτων, στην έγκλιση και στο πρόσωπο που βρίσκονται: *ἀναπαύεται, ἐκπαιδεύεσθε, θύουσι, ἀποκρούομεν, ἀγορεύοι, κελεύης.* *Μονάδες 6*

Γ3. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

- **ἀκούω :** γ' πληθυντικό ευκτικής ενεστώτα και μετοχή μέλλοντα και στα τρία γένη ενεργητικής φωνής
- **δακρύω:** απαρέμφατο αορίστου και γ' ενικό ευκτικής αορίστου ενεργητικής φωνής
- **μηνύω:** α' πληθυντικό οριστικής παρακειμένου και β' ενικό προστακτικής αορίστου μέσης φωνής
- **τοξεύω:** γ' ενικό οριστικής αορίστου και β' ενικό υποτακτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής
- **παρασκευάζω:** β' ενικό οριστικής αορίστου και απαρέμφατο παρακειμένου μέσης φωνής
- **ρίπτω:** γ' πληθυντικό οριστικής υπερσυντελικού και β' ενικό προστακτικής παρακειμένου ενεργητικής φωνής *Μονάδες 6*

Γ4. Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών: *τοξότας, Ἑρμῆς, γεωργός, πνοῦς, κράτησις, ἄστν, βασιλέως, μῦς.* *Μονάδες 8*

Γ5. Να μεταφερθούν οι προτάσεις στον άλλον αριθμό:

- Οἱ διδάσκαλοι τέρπονται τοῖς ἐπιμελέσι μαθηταῖς.
- Ὁ σῶφρων ἡγεμῶν ἄρχει τῶν νοημόνων ἀνδρῶν.
- Οὔτοι ἀκούουσι τῶν θρασειῶν γυναικῶν.
- Ὁ στρατιώτης ἐπορεύετο ἔχων τὴν βαρεῖαν ἀσπίδα.
- Ὡ σῶφρον ἄνερ, δεῖξόν μοι τὸ ὀρθόν.

Μονάδες 5

Τύχη ἀγαθῆ, ἐπιτυχία σε ὅλους!

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. Όταν οι Θηβαίοι συγκάλεσαν (αντιπροσώπους) από όλες τις πόλεις, για να πληροφορηθούν τα κείμενα του βασιλιά, και ο Πέρσης που έφερε τα κείμενα, αφού έδειξε τη σφραγίδα του βασιλιά, διάβασε τα κείμενα, οι Θηβαίοι απαιτούσαν/ζητούσαν από αυτούς που ήθελαν να είναι φίλοι με τον βασιλιά και με τους ίδιους, να ορκιστούν πως θα τηρήσουν αυτούς τους όρκους, αλλά οι αντιπρόσωποι απάντησαν ότι τους έστειλαν για να ακούσουν (για ενημέρωση) και όχι για να δώσουν όρκους. Κι αν (οι Θηβαίοι) απαιτούσαν/ζητούσαν όρκους, συνιστούσαν/προέτρεπαν να στείλουν (απεσταλμένους) στις πόλεις τους. Ο Λυκομήδης, μάλιστα, ο Αρκάς, έλεγε και αυτό, ότι δηλαδή ούτε η συγκέντρωση έπρεπε να γίνει στη Θήβα, αλλά εκεί που θα εκδηλωνόταν/γινόταν ο πόλεμος. Κι όταν οι Θηβαίοι δυσανασχήτησαν με αυτόν και έλεγαν ότι υποσκάπτει τη συμμαχία, δεν ήθελε ούτε να παρακολουθήσει το/καθίσει στο συνέδριο, αλλά έφυγε αμέσως από εκεί και μαζί του όλοι οι αντιπρόσωποι από την Αρκαδία. Και επειδή οι σύνεδροι στη Θήβα αρνήθηκαν να δώσουν όρκους, οι Θηβαίοι έστειλαν πρέσβεις στις πόλεις, ζητώντας να ορκισθούν ότι θα πράξουν σύμφωνα με το κείμενο του βασιλιά (θα επικροτήσουν τα όσα γράφει ο Πέρσης βασιλιάς), πιστεύοντας ότι θα διστάσει η κάθε πόλη χωριστά να προκαλέσει την έχθρα ταυτόχρονα και στους ίδιους και στον βασιλιά.

B1.

συνεκάλεσαν: οί Θηβαῖοι

ἀκουσομένους: πρέσβεις (εννοείται), συνημμένη στο εννοούμενο αντικείμενο του ρήματος «συνεκάλεσαν»

δείξας: ὁ Πέρσης, συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος «ἀνέγνω»

ἀνέγνω: ὁ Πέρσης

γεγραμμένα: τά

ὀμνύναι: τούς βουλομένους, ετεροπροσωπία

ἀπεκρίναντο: οί ἀπό τῶν πόλεων

ἀκουσόμενοι: οί ἀπό τῶν πόλεων, συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος «πεμφθείησαν»

ἔλεγεν: Λυκομήδης

δέοι: εἶναι (απρόσωπο)

εἶναι: τόν σύλλογον, αναγκαστική ετεροπροσωπία λόγω του απρόσωπου ρήματος «δέοι»

ἦ: ὁ πόλεμος

Χαλειπαινόντων: τῶν Θηβαίων, γενική απόλυτη

καθίζειν: αὐτός (Λυκομήδης), ταυτοπροσωπία

οὐκ ἠθέλησαν: οί συνελθόντες

ὁμόσαι: οί συνελθόντες, ταυτοπροσωπία

ἔπεμπον: οί Θηβαῖοι

κελεύοντες: οί Θηβαῖοι, συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος

νομίζοντες: οί Θηβαῖοι, συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος
ὀκνήσειν: μίαν (ἐκάστην), ετεροπροσωπία

B2.

ἀπασῶν: ονοματικός ομοιόπτωτος, κατηγορηματικός προσδιορισμός στο «πόλεων»

ταῦτα: αντικείμενο στο απαρέμφατο «ὀμνύναι»

φίλους: κατηγορούμενο στο «τούς βουλομένους» μέσω του απαρεμφάτου «εἶναι» που προέρχεται από συνδετικό ρήμα

ἀκουσόμενοι: επιρρηματική τελική μετοχή, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού, συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος πεμφθείσαν, «οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων»

πρὸς τὰς πόλεις: επιρρηματικός εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση προς τόπο (κατεύθυνση) στο απαρέμφατο «πέμπειν»

ἐξ Ἀρκαδίας: επιρρηματικός εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει προέλευση

ὀμόσαι: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα «οὐκ ἠθέλησαν», ταυτοπροσωπία (υποκείμενο: «οἱ συνελθόντες»)

ποιήσειν: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του απαρεμφάτου «ὀμνύναι», ταυτοπροσωπία μεταξύ των δύο απαρεμφάτων, ετεροπροσωπία με το ρήμα (υποκείμενο: «τούς συνελθόντας»)

βασιλέως: ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική υποκειμενική ή γενική κτητική στο «γράμματα»

νομίζοντες: επιρρηματική τροπική μετοχή, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα «ἔπεμπον», συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος ἔπεμπον, «οἱ Θηβαῖοι»

B3

α. τῶν τυράννων: γενική κατηγορηματική διαιρετική στο υποκείμενο «Κριτίας»

β. δεσπότην: κατηγορούμενο του αντικειμένου της μετοχής ἔχοντα, «μηδένα»

γ. ἀκρίτους: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο αντικείμενο του ρήματος, «πεντακοσίους», προσδιορίζει το ρήμα «ἀπέκτειναν»

δ. σύμβουλον: επιρρηματικό κατηγορούμενο του σκοπού στο αντικείμενο του ρήματος, «Κλέαρχον», προσδιορίζει το ρήμα «παρεκάλεσε»

ε. Εἰς ἑξακισχιλίους: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει ποσό κατά προσέγγιση ως κατηγορούμενο στο υποκείμενο του συνδετικού ρήματος γίνονται, «οἱ ἰππεύοντες»

πλείους ἢ μύριοι: κατηγορούμενα στο υποκείμενο «ὀπλῖται» μέσω του συνδετικού ρήματος «καθίστανται»

στ. ὄνομαστοί: προληπτικό κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος τραφήσονται, «οἱ παῖδες»

ζ. εἷς: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του συνδετικού ρήματος διετέλει, «ὄς»

ἐτῶν: γενική κατηγορηματική της ιδιότητας στο υποκείμενο του συνδετικού ρήματος ἦν, «ὁ Περικλῆς»

η. ἀσμένους: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο υποκείμενο του απαρεμφάτου, «τούς στρατιώτας», προσδιορίζει το απαρέμφατο «ἐπιθέσθαι»

B4.

«Ὡς δὲ οἱ Θηβαῖοι συνεκάλεσαν ἀπὸ τῶν πόλεων ἀπασῶν ἀκουσομένους τῆς παρὰ βασιλέως ἐπιστολῆς»: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση

«καὶ ὁ Πέρσης ὁ φέρων τὰ γράμματα δείξας τὴν βασιλέως σφραγίδα ἀνέγνω τὰ γεγραμμένα»: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, επειδή συνδέεται παρατακτικά με την προηγούμενη με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο «καί»

«οἱ μὲν Θηβαῖοι ὀμνῦναι ταῦτα ἐκέλευον βασιλεῖ καὶ ἑαυτοῖς τοὺς βουλομένους φίλους εἶναι»: κύρια πρόταση

«οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων ἀπεκρίναντο»: κύρια πρόταση (συνδέεται παρατακτικά με την προηγούμενη με τους αντιθετικούς συνδέσμους «μέν-δε»)

«ὅτι οὐκ ὁμοῦμενοι ἀλλ' ἀκουσόμενοι πεμφθείησαν»: δευτερεύουσα ονομαστική ειδική πρόταση

Γ1.

α) συγκαλοῦσιν

β) ὦ πόλι

γ) γέγραψαι

δ) τοῦτον

ε) ἔσται

στ) ἐπέμφθητε

ζ) εἶπέ

η) τοῖς συνεδρίοις

θ) πασῶν

ι) ἐποίουν

Γ2

Εν. ἀναπαύεται

ἐκπαιδεύεσθε

θύουσι

ἀποκρούομεν

Πρτ. ἀνεπαυόταν

ἐξεπαιδεύεσθε

ἔθυον

ἀπεκρούομεν

Μέλλ. ἀναπαύσεται

ἐκπαιδεύσεσθε

θύσουσι

ἀποκρούσομεν

Αόρ. ἀνεπαύσατο

ἐξεπαιδεύσασθε

ἔθυσαν

ἀπεκρούσαμεν

Πρκ. ἀναπέπανται

ἐκπεπαίδευσθε

τεθύκασι

ἀποκεκρούκαμεν

Υπερς. ἀνεπέπαντο

ἐξεπεπαίδευσθε

έτεθύκεσαν

ἀπεκεκρούκεμεν

Εν.

ἀγορεύοι

κελεύης

Πρτ.

-

-

Μέλλ.

ἀγορεύοι

-

Αόρ.

ἀγορεύοι

κελεύσης

Πρκ. ἡγορευκώς-υῖα-ός εἶη

κεκελευκώς-υῖα-ός ἦς

Υπερς.

-

-

Γ3

ἀκούω: ἀκούοιεν, ἀκούσων-ἀκούσουσα-ἀκούσον

δακρύω: δακρῦσαι, δακρύσαι

μηνύω: μεμηνύμεθα, μηνῦσαι

τοξεύω: ἐτόξευσε, τοξεύης

παρασκευάζω: παρεσκευάσω, παρεσκευάσθαι

ρίπτω: ἐρρίφεσαν, ἐρριφώς-υῖα-ός ἴσθι

Γ4

τοξοτῶν	Ἑρμοῦ	γεωργοῦ	πνοῦ	κρατήσεως	ἄστεως	βασιλέως
τοξόταις	Ἑρμῆ	γεωργῶ	πνῶ	κρατήσει	ἄστει	βασιλεῖ
τοξότας	Ἑρμῆν	γεωργόν	πνοῦν	κράτησιν	ἄστν	βασιλέα

μυός
μυί
μῦν

Γ5

- Ὁ διδάσκαλος τέρπεται τῷ ἐπιμελεῖ μαθητῆ.
- Οἱ σῶφρονες ἡγεμόνες ἀρχουσι τοῦ νόημονος ἀνδρός.
- Οὗτος ἀκούει τῆς θρασείας γυναικός.
- Οἱ στρατιῶται ἐπορεύοντο ἔχοντες τάς βαρείας ἀσπίδας.
- Ὡ σῶφρονες ἀνδρες, δείξατε ἡμῖν τά ὀρθά.